DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 21 februari 2006 *

I mål C-286/03,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Oberster Gerichtshof (Österrike), genom beslut av den 27 maj 2003, som inkom till domstolen den 3 juli 2003, i målet

Silvia Hosse

mot

Land Salzburg,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, avdelningsordförandena P. Jann, C.W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann och J. Makarczyk samt domarna J.-P. Puissochet (referent), R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis och A. Borg Barthet,

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: byrådirektören K. Sztranc,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 31 maj 2005,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Silvia Hosse, genom W. Riedl och P. Ringhofer, Rechtsanwälte,

— Land Salzburg, genom F. Hitzenbichler och B. Zettl, Rechtsanwälte,

— Österrikes regering, genom E. Riedl och M. Winkler, båda i egenskap av ombud,

— Nederländernas regering, genom H.G. Sevenster och N.A.J. Bel, båda i egenskap av ombud,

— Portugals regering, genom L. Fernandes och S. da Nóbrega Pizarro, båda i egenskap av ombud,

— Finlands regering, genom T. Pynnä, i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom C. Jackson, i egenskap av ombud, biträdd av E. Sharpston, QC,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom V. Kreuschitz och D. Martin, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 20 oktober 2005 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 4.2b och 19 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1399/1999 av den 29 april 1999 (EGT L 164, s. 1) (nedan kallad förordning nr 1408/71), artikel 7.2 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT L 257, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 33), i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2434/92 av den 27 juli 1992 (EGT L 245, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 5, s. 160), och artiklarna 12 EG och 17 EG.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Silvia Hosse, som är tysk medborgare, och Land Salzburg (delstaten Salzburg). Silvia Hosse, vars far arbetar som lärare i delstaten Salzburg i Österrike, har bestridit delstaten Salzburgs beslut att neka henne vårdbidrag enligt vårdbidragslagen i delstaten Salzburg (Salzburger Pflegegeldgesetz) (nedan kallad SPGG).

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Artikel 1 i förordning nr 1408/71 har följande lydelse:

"I denna förordning används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

a) Anställda respektive egenföretagare:

i) den som är försäkrad, obligatoriskt eller genom en frivillig fortsättningsförsäkring, mot en eller flera av de risker som täcks av grenarna i ett system för social trygghet för anställda eller egenföretagare eller genom ett särskilt system för offentligt anställda.

...

t) förmåner och pensioner: alla förmåner och pensioner, inbegripet alla däri ingående delar som bekostas av allmänna medel, alla indexhöjningar och tilläggsbetalningar, om något annat inte föreskrivs i avdelning III, liksom förmåner i form av engångsbelopp som kan utbetalas i stället för pensioner samt utbetalningar som görs i form av återbetalning av avgifter.

...”

4 Artikel 2.1 i förordning nr 1408/71, genom vilken personer som omfattas av förordningen definieras, har följande lydelse:

”Denna förordning gäller anställda som omfattas eller har omfattats av lagstiftningen i en eller flera medlemsstater och som är medborgare i en medlemsstat ..., samt deras familjemedlemmar och efterlevande.”

5 I artikel 3.1 i förordning nr 1408/71, med rubriken Likabehandling, föreskrivs följande:

”Om något annat inte följer av de särskilda bestämmelserna i denna förordning har personer, som är bosatta inom en medlemsstats territorium och för vilka denna förordning gäller, samma skyldigheter och rättigheter enligt en medlemsstats lagstiftning som denna medlemsstats egna medborgare.”

6 I artikel 4 i förordning nr 1408/71, med rubriken Sakområden, föreskrivs följande:

"1. Denna förordning gäller all lagstiftning om följande grenar av social trygghet:

a) förmåner vid sjukdom och moderskap,

b) förmåner vid invaliditet, även sådana som är avsedda att bevara eller förbättra förvärvsförmågan,

c) förmåner vid ålderdom,

d) förmåner till efterlevande,

e) förmåner vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar,

f) dödsfallsersättningar,

g) förmåner vid arbetslöshet,

h) familjeförmåner.

2. Denna förordning gäller alla allmänna och särskilda system för social trygghet, oavsett om de bygger på avgiftsplikt eller inte, och system där en arbetsgivare eller en redare har ansvar för förmåner som nämns i punkt 1.

2 a. Denna förordning gäller också särskilda icke avgiftsfi[n]ansierade förmåner som utges enligt en annan lagstiftning eller andra system än de som avses i punkt 1 eller som inte omfattas på grund av punkt 4, när sådana förmåner har till syfte

a) antingen att täcka de risker som omfattas av de försäkringsgrenar som anges i punkt 1 a[–]h, i stället för eller som tillägg till andra förmåner, eller

b) att uteslutande ge särskilt skydd för handikappade.

2 b. Denna förordning gäller inte bestämmelser i en medlemsstats lagstiftning om särskilda icke avgiftsfinansierade förmåner som anges i bilaga II avsnitt III vars tillämpningsområde är begränsat till en del av medlemsstatens territorium.

...”

7 I bilaga II avsnitt III punkt K, till förordning nr 1408/71, nämns för Österrikes del följande:

"Förmåner enligt delstatlig lagstiftning för handikappade och vårdbehövande."

8 Artikel 19 i förordning nr 1408/71 har följande lydelse:

"1. En anställd eller en egenföretagare som är bosatt inom en annan medlemsstats territorium än den behöriga statens och som uppfyller villkoren i den behöriga statens lagstiftning för rätt till förmåner skall, i förekommande fall med beaktande av bestämmelserna i artikel 18, få följande förmåner i den stat där han är bosatt:

a) Vårdförmåner som för den behöriga institutionens räkning utges av institutionen på bosättningsorten enligt bestämmelserna i den lagstiftning som institutionen tillämpar som om han vore försäkrad där.

b) Kontantförmåner som utges av den behöriga institutionen enligt den lagstiftning som denna tillämpar. Efter överenskommelse mellan den behöriga institutionen och institutionen på bosättningsorten kan sådana förmåner dock utges av den sistnämnda institutionen för den förstnämnda institutionens räkning enligt lagstiftningen i den behöriga staten.

2. Bestämmelserna i punkt 1 gäller också familjemedlemmar som bor inom en annan medlemsstats territorium än den behöriga statens, i den mån de inte har rätt till sådana förmåner enligt lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium de är bosatta.

Om familjemedlemmarna är bosatta inom en medlemsstats territorium enligt vars lagstiftning rätten att erhålla vårdförmåner inte är bero[...]ende av villkor om försäkring eller anställning, skall de vårdförmåner som de får anses utgivna av den institution hos vilken den anställde eller egenföretagaren är försäkrad, om inte maken eller den person som har hand om barnen är förvärvsverksam inom den nämnda medlemsstatens territorium."

9 Artikel 7 i förordning nr 1612/68 har följande lydelse:

"1. En arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat får inom en annan medlemsstats territorium inte på grund av sin nationalitet behandlas annorlunda än landets egna arbetstagare i fråga om anställnings- och arbetsvillkor, speciellt vad avser lön, avskedande och, om han eller hon skulle bli arbetslös, återinsättande i arbete eller återanställning.

2. Arbetstagaren skall åtnjuta samma sociala och skattemässiga förmåner som landets medborgare.

..."

De nationella bestämmelserna

10 I 3 § första stycket SPGG föreskrivs följande:

”Vårdbehövande personer har rätt till vårdbidrag om de

1. är medborgare i Österrike,

2. har sitt huvudsakliga hemvist i delstaten Salzburg, och

3. inte erhåller någon av de förmåner som nämns i 3 § Bundespflegegeldgesetz (österrikisk förbundslag om vårdbidrag, BGBl. 1993, s. 110) (nedan kallad BPGG) och saknar rätt till sådan förmån.”

11 För kostnadsansvaret vid beviljande av vårdbidrag enligt 3 § första stycket SPGG gäller 40 § Sozialhilfegesetz (socialhjälpslagen), med föreskriften att förmånen skall gälla som hjälp i särskilda livssituationer (17 § andra stycket SPGG).

12 40 § i socialhjälpslagen har följande lydelse:

"1) Utgifterna för socialhjälpen skall bäras av delstaten och kommunerna enligt följande bestämmelser.

...

5) Till de kostnader som delstaten skall bära för hjälp i särskilda livssituationer ..., skall kommunerna i det distrikt (Bezirk) där kostnaderna uppkommit till delstaten årligen bidra med 50 procent

..."

Tvisten i målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

13 Den tyske medborgaren Sven Hosse är gränsarbetare som arbetar som lärare i delstaten Salzburg i Österrike. Han omfattas av skatte- och socialförsäkringssystemet i Österrike, där han också är sjukförsäkrad. Han bor nära den österrikiska gränsen i Tyskland tillsammans med sin gravt handikappade dotter Silvia Hosse, född 1997.

14 Silvia Hosses mor förvärvsarbetade tidigare i Tyskland och omfattades av den tyska vårdförsäkringen. Hennes dotter hade i egenskap av rättsinnehavare rätt till denna förmån fram till utgången av moderns föräldraledighet, i september 2000. Utbetalningen av denna förmån upphörde emellertid då föräldraledigheten upphörde eftersom modern inte återupptog sitt förvärvsarbete.

15 Därför ansöktes om vårdbidrag enligt SPGG för Silvia Hosse. Delstaten Salzburg avslog denna ansökan med motiveringen att den vårdbehövande personen, enligt 3 § första stycket andra punkten SPGG, skall ha sitt huvudsakliga hemvist i delstaten för att bli beviljad detta bidrag.

16 Den nationella domstolen i första instans, vid vilken talan mot detta beslut anhängiggjordes, ogillade densamma varvid den slog fast att en förmån som den i förevarande fall, beträffande Silvia Hosse, utgör en särskild icke avgiftsfinansierad förmån som inte faller under förordning nr 1408/71 och som följaktligen inte heller skall medföras utomlands.

17 Den nationella domstolen i andra instans slog emellertid, med hänvisning till domstolens dom av den 8 mars 2001 i mål C-215/99, Jauch (REG 2001, s. I-1901), fast att den föreliggande förmånen också utgjorde en förmån vid sjukdom i den mening som avses i artikel 4.1 a i förordning nr 1408/71 och att denna kontantförmån skulle medföras utomlands som ett vårdbidrag som utbetalas av Österrike (nedan kallat vårdbidraget enligt förbundslagen) i enlighet med de principer som härvid är tillämpliga.

18 Enligt den nationella domstolen i andra instans är Silvia Hosse, i egenskap av dotter till den försäkrade som omfattas av obligatorisk försäkring i Österrike, del av den österrikiska sjukförsäkringen och har således rätt att av den behöriga österrikiska socialförsäkrande institutionen utfå alla de kontantförmåner som utgår efter försäkringsfall vid sjukdom. Den nationella domstolen i andra instans anser i det förevarande fallet att delstaten Salzburg, vilken är behörig att utbetala vårdbidrag, skall utbetala detta som kontantförmån vid sjukdom. På grund av den direkta effekten av artikel 19.1 och 19.2 i förordning nr 1408/71 skall hemvistklausulen i 3 § första stycket andra punkten SPGG lämnas utan avseende.

19 Med hänsyn till att avgörandet av den nationella domstolen i andra instans har överklagats till Oberster Gerichtshof, har denna domstol beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

"1) Skall artikel 4.2b i [förordning nr 1408/71], jämförd med bilaga II avsnitt III, tolkas så, att ett vårdbidrag enligt [SPGG] till en familjemedlem till en i delstaten Salzburg (Österrike) förvärvsarbetande arbetstagare, som bor med sin familj i Förbundsrepubliken Tyskland, i egenskap av en särskild icke avgiftsfinansierad förmån inte skall anses omfattas av [denna förordnings] tillämpningsområde?

2) Om fråga 1 besvaras nekande:

Kan en familjemedlem till en i delstaten Salzburg (Österrike) förvärvsarbetande arbetstagare, som bor med sin familj i Förbundsrepubliken Tyskland, begära att ett vårdbidrag enligt [SPGG] utbetalas som en kontantförmån vid sjukdom enligt artikel 19 och motsvarande bestämmelser i övriga avsnitt i kapitel I avdelning III i förordning nr 1408/71, oavsett att familjemedlemmen har sitt huvudsakliga hemvist i Förbundsrepubliken Tyskland, om övriga villkor för rätten till bidrag är uppfyllda?

3) Om fråga 1 besvaras jakande:

Kan beviljande av en förmån som vårdbidraget enligt [SPGG], i egenskap av en social förmån, i den mening som avses i artikel 7.2 i [förordning nr 1612/68], villkoras av att förmånstagaren har sitt huvudsakliga hemvist i delstaten Salzburg?

4) Om fråga 3 besvaras jakande:

Är det förenligt med gemenskapsrätten, särskilt principerna om icke-diskriminering och unionsmedborgarskap, i den mening som avses i artiklarna 12 EG och 17 EG, att en unionsmedborgare, som gränspendlar till delstaten Salzburg men har sitt huvudsakliga hemvist i en annan medlemsstat, inte har rätt till en sådan social förmån, i den mening som avses i artikel 7.2 i [förordning nr 1612/68], som vårdbidraget enligt [SPGG]?

Om denna fråga skall besvaras nekande: Gör unionsmedborgarskapet det möjligt även för en sådan gränsarbetares underhållsberättigade familjemedlemmar, som också har sitt huvudsakliga hemvist i en annan medlemsstat, att erhålla vårdbidrag enligt [SPGG]?"

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

20 Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att i huvudsak få klarhet i huruvida ett sådant vårdbidrag som det som beviljas enligt SPGG utgör en särskild icke avgiftsfinansierad förmån som inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 4.2b i förordning nr 1408/71.

Inledande synpunkter

21 Enligt artikel 4.2b i förordning nr 1408/71 omfattas bestämmelser i en medlemsstats lagstiftning om särskilda icke avgiftsfinansierade förmåner, som nämns i bilaga II avsnitt III i samma förordning och vars tillämpningsområde är begränsat till en del av medlemsstatens territorium, inte av förordningens tillämpningsområde.

22 Under punkt K i bilaga II avsnitt III till samma förordning nämns för Österrikes del förmåner som enligt delstatlig lagstiftning beviljas för handikappade och vårdbehövande. Vårdbidrag enligt SPGG nämns således tydligt i bilaga II avdelning III till förordning nr 1408/71.

23 Detta omnämnande räcker emellertid inte för att förmånen skall omfattas av tillämpningsområdet för artikel 4.2b i förordning nr 1408/71.

24 Såsom domstolen upprepade gånger har slagit fast skall bestämmelserna i förordning nr 1408/71, som har antagits med stöd av artikel 42 EG, tolkas mot bakgrund av denna artikels ändamål, vilket är att bidra till att upprätta en fri rörlighet för migrerande arbetstagare som är så fullständig som möjligt. Syftet med artiklarna 39 EG, 40 EG, 41 EG och 42 EG kan inte uppnås om arbetstagarna på grund av att de utövar sin rätt till fri rörlighet förlorar de förmåner för social trygghet som lagstiftningen i en medlemsstat garanterar dem, i synnerhet när dessa

förmåner utgör en motprestation för de avgifter de har erlagt (se exempelvis dom av den 25 februari 1986 i mål 284/84, Spruyt, REG 1986, s. 685, punkterna 18 och 19).

25 Gemenskapslagstiftaren kan i detta sammanhang anta bestämmelser om undantag från principen enligt vilken sociala trygghetsförmåner får medföras utomlands (se särskilt dom av den 4 november 1997 i mål C-20/96, Snares, REG 1997, s. I-6057, punkt 41). Sådana undantagsbestämmelser, och *a fortiori* artikel 4.2b, som föreskrivs i förordning nr 1408/71, genom vilka vissa särskilda förmåner undantas från förordningens tillämpningsområde, skall tolkas restriktivt. Detta innebär att nämnda artikel endast avser förmåner som uppfyller samtliga villkor som fastställs i artikeln, nämligen de förmåner som är av särskild art och icke avgiftsfinansierade, som nämns i bilaga II avsnitt III till denna förordning och som introduceras genom en lagstiftning vars tillämplighet är begränsad till ett visst område i en medlemsstat.

26 Domstolen skall följaktligen även pröva huruvida, förutom villkoret att lagstiftningen om vårdbidrag enligt SPGG skall omnämnas i bilaga II avsnitt III till förordning nr 1408/71, de övriga villkoren i artikel 4.2b i förordning nr 1408/71 är uppfyllda.

Yttranden som har inkommit till domstolen

27 Delstaten Salzburg, liksom den österrikiska regeringen och Förenade kungarikets regering hävdar att den ifrågavarande förmånen är en "särskild" förmån i den mening som avses i förordning nr 1408/71.

28 Delstaten Salzburg har bland annat framhållit den omständigheten att förmånen inte är underordnad någon grundläggande social trygghetsförmån och att den inte är knuten vare sig till en viss period av förvärvsarbete eller avgifter, eller till tillhörigheten till en kategori av försäkrade personer. Den skall följaktligen anses vara en "särskild förmån" i den mening som avses i förordning nr 1408/71. I detta hänseende har delstaten Salzburg påpekat att förbundsstaten historiskt sett alltid har varit behörig beträffande social trygghet och delstaterna beträffande socialt bistånd.

29 Den österrikiska regeringen har huvudsakligen kommit med samma argument och har bland annat erinrat om att begreppet "särskild förmån" i förordning nr 1408/71 motsvarar "blandade" förmåner vilka genom vissa av domstolens domar har ansetts vara förmåner som både innefattar delar som är typiska för en social trygghetsförmån och delar som är typiska för socialhjälp.

30 Förenade kungarikets regering har påpekat att endast den omständigheten att det föreligger ett samband mellan en förmån och ett system för social trygghet som omfattar de grenar av social trygghet som anges i artikel 4.1 i förordning nr 1408/71 innebär inte att denna förmån inte kan klassificeras som en "särskild förmån". Om en sådan klassificering var utesluten skulle artikel 4.2a a i denna förordning, enligt vilken särskilda förmåner har till syfte att, i stället för eller som tillägg till andra förmåner, täcka de risker som omfattas av dessa försäkringsgrenar, på samma sätt som artikel 10a.3 i samma förordning, förlora sin betydelse.

31 Förenade kungarikets regering har också i huvudsak gjort gällande att vårdbidraget enligt förbundslagen som var i fråga i domen i det ovannämnda målet Jauch inte var "blandat" eftersom det uteslutande beviljades i samband med en social trygghetsförmån, nämligen en pension, och aldrig såsom socialhjälp. Däremot skulle ett annat

bidrag, som också täcker samma risker och som uteslutande beviljas vissa förmånstagare såsom socialhjälp, utgöra en "blandad" förmån. Förmånstagarens behovsstatus torde vara det viktigaste kännetecknet för socialt bistånd och det är inte nödvändigt att det är fråga om ett finansiellt behov (se särskilt dom av den 20 juni 1991 i mål C-356/89, Newton, REG 1991, s. I-3017, och domen i det ovannämnda målet Snares).

32 Den portugisiska och den finländska regeringen delar i huvudsak denna uppfattning.

33 Den nederländska regeringen har föreslagit att målet skall bedömas mot bakgrund av domen i det ovannämnda målet Jauch.

34 Kommissionen anser däremot att vårdbidraget enligt SPGG inte utgör någon särskild förmån utan en social trygghetsförmån vid sjukdom i den mening som avses i artikel 4.1 a i förordning nr 1408/71.

35 Kommissionen har påpekat att artikel 4.2b i förordning nr 1408/71, i egenskap av undantag, skall tolkas restriktivt. Kommissionen har vidare gjort gällande att vårdbidraget enligt SPGG har samma syfte, uppgår till samma belopp och är underkastat samma villkor för beviljande som vårdbidraget enligt förbundslagen, att det objektivt beviljas på grundval av en situation som regleras i lag, samt att det följaktligen utgör en social trygghetsförmån i sig i den mening som avses i artikel 4.1 a i förordning nr 1408/71. Skillnaderna i förhållande till vårdbidraget enligt förbundslagen vad gäller vilka som är förmånstagare och vad gäller finansiering saknar följaktligen relevans.

Domstolens bedömning

36 Det framgår av systematiken i förordning nr 1408/71 att begreppet "social trygghetsförmån" i den mening som avses i artikel 4.1 i denna förordning och begreppet "särskild icke avgiftsfinansierad förmån" i den mening som avses i artikel 4.2a och 4.2b i samma förordning utesluter varandra. Följaktligen kan en förmån som uppfyller villkoren för en "social trygghetsförmån", i den mening som avses i artikel 4.1 i förordning nr 1408/71, inte bedömas som en "särskild icke avgiftsfinansierad förmån".

37 En förmån kan anses vara en social trygghetsförmån om den beviljas förmånstagaren — utan någon individuell och skönsmässig bedömning av dennes personliga behov — på grundval av en situation som definieras i lag och den hänför sig till någon av de risker som uttryckligen anges i artikel 4.1 i förordning nr 1408/71 (se bland annat dom av den 27 mars 1985 i mål 249/83, Hoeckx, REG 1985, s. 973, punkterna 12–14, av den 16 juli 1992 i mål C-78/91, Hughes, REG 1992, s. I-4839, punkt 15, av den 5 mars 1998 i mål C-160/96, Molenaar, REG 1998, s. I-843, punkt 20, och domen i det ovannämnda målet Jauch, punkt 25).

38 Mot bakgrund av detta följer att det huvudsakliga ändamålet med förmåner som objektivt beviljas på grundval av en situation som regleras i lag, och vars syfte är att förbättra vårdbehövande personers hälsotillstånd och livssituation, är att utgöra ett komplement till förmåner enligt sjukförsäkringen, och de skall anses som "förmåner vid sjukdom" i den mening som avses i artikel 4.1 a i förordning nr 1408/71 (se domarna i de ovannämnda målen Molenaar, punkterna 24 och 25, och Jauch, punkt 28).

39 Ett vårdbidrag som det som beviljas enligt SPGG har till syfte att genom ett schablonmässigt bidrag ersätta de merkostnader som föranleds av förmånstagarnas vårdbehov och, särskilt, de kostnader som uppstår i samband med den nödvändiga hjälp som dessa personer får.

40 Vårdbidragets storlek bestäms mot bakgrund av hur stort vårdbehovet är och motsvarar tidsåtgången för vården räknat i timmar per månad. Hur vårdbehovet skall bedömas regleras i detalj i en särskild text om klassificering av olika grader av vårdbehov. Andra inkomster som den vårdbehövande personen har saknar betydelse för vårdbidragets storlek.

41 Vårdbidrag ges till personer som inte uppbär pension enligt bestämmelser på förbundsnivå. Dessa personer är framför allt socialförsäkrade personers familjemedlemmar, mottagare av socialhjälp, handikappade förvärvsarbetande personer liksom personer med pension från delstater eller kommuner.

42 Även om ett vårdbidrag, som det i målet vid den nationella domstolen, har givits en annan rättslig reglering än de förmåner i den tyska vårdförsäkringen som var aktuella i domen i det ovannämnda målet Molenaar och det vårdbidrag enligt förbundslagen i Österrike som var aktuellt i domen i det ovannämnda målet Jauch, är det icke desto mindre till sin beskaffenhet identiskt med dessa.

43 Såsom dessutom poängterats i domen i det ovannämnda målet Jauch kan varken villkoren för att beviljas vårdbidrag eller det sätt på vilket bidraget finansieras, varken direkt eller indirekt, förändra den karaktär som vårdbidrag har ansetts ha

genom domarna i de ovannämnda målen Molenaar och Jauch. Denna bedömning påverkas inte av omständigheten att beviljandet av en förmån inte nödvändigtvis är förenat med utbetalning av en förmån enligt sjukförsäkringen eller en pension på annan grund än sjukförsäkringen.

44 Under dessa omständigheter skall dessa förmåner, även om de uppvisar vissa särdrag, räknas som "förmåner vid sjukdom" i den mening som avses i artikel 4.1 a i förordning nr 1408/71.

45 Mot bakgrund av de ovannämnda svaren framgår att ett av de villkor som skall vara uppfyllda för att artikel 4.2 b i förordning nr 1408/71 skall kunna tillämpas, nämligen den förevarande förmånens klassificering som en "särskild förmån", inte är uppfyllt. Följaktligen är det inte längre nödvändigt att pröva huruvida övriga villkor i den nämnda artikeln är uppfyllda.

46 Följaktligen skall den första frågan besvaras så att ett sådant vårdbidrag som det som föreskrivs i SPGG inte utgör någon särskild icke avgiftsfinansierad förmån i den mening som avses i artikel 4.2b i förordning nr 1408/71, utan en förmån vid sjukdom i den mening som avses i artikel 4.1 a i samma förordning.

Den andra frågan

47 Den hänskjutande domstolen har ställt sin andra fråga för att få klarhet i huruvida en familjemedlem till en i delstaten Salzburg förvärvsarbetande arbetstagare, som bor

med sin familj i Tyskland, kan begära att ett sådant vårdbidrag som det som föreskrivs i SPGG utbetalas som en kontantförmån vid sjukdom enligt artikel 19 och motsvarande bestämmelser i övriga avsnitt i kapitel I avdelning III i förordning nr 1408/71, om övriga villkor för rätten till bidrag är uppfyllda.

48 En förmån vid sjukdom, liksom vårdbidraget enligt SPGG, som framstår som ett finansiellt stöd som gör det möjligt att uppnå en generell förbättring av vårdbehövande personers levnadsstandard genom att de merkostnader som föranleds av deras tillstånd kompenseras skall således anses utgöra en "kontantförmån" enligt sjukförsäkringen i den mening som avses i artikel 19.1 b i förordning nr 1408/71 (se domen i det ovannämnda målet Molenaar, punkterna 35 och 36).

49 Det har för övrigt inte bestritts att Sven Hosse är en arbetstagare som omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1408/71.

50 Det framgår dessutom av de handlingar som inlämnats till domstolen att Silvia Hosse har en självständig rätt till vårdbidraget enligt SPGG och det är således inte fråga om en rättighet som kan härledas från fadern.

51 Denna situation hindrar emellertid inte att Silvia Hosse, trots att hon bor i Tyskland, har rätt till vårdbidrag från delstaten Salzburg dåhon uppfyller de övriga villkoren i

artikel 19 och motsvarande bestämmelser i övriga avsnitt i kapitel I avdelning III i förordning nr 1408/71.

52 Domstolen har visserligen förklarat att en arbetstagares familjemedlemmar enligt artikel 2 i förordning nr 1408/71 endast har en härledd rättighet, det vill säga en rättighet som de har förvärvat i egenskap av familjemedlemmar till arbetstagaren, och inte en sådan självständig rättighet som kan beviljas dem oberoende av familjetillhörigheten med arbetstagaren (se, bland annat, dom av den 23 november 1976 i mål 40/76, Kermaschek (REG 1976, s. 1669, punkt 7).

53 Domstolen har senare emellertid begränsat räckvidden av denna ovannämnda rättspraxis till att gälla endast de fall i vilka en arbetstagares familjemedlem åberopar de bestämmelser i förordning nr 1408/71 som uteslutande är tillämpliga på arbetstagare och inte på deras familj, såsom bestämmelserna i artiklarna 67–71 i denna förordning om arbetslöshetsförmåner (se dom av den 30 april 1996 i mål C-308/93, Cabanis-Issarte, REG 1996, s. I-2097, punkt 34). Detta är inte fallet med artikel 19 i förordningen vars syfte just är att garantera att arbetstagare och familjemedlemmar som är bosatta i en annan medlemsstat än den behöriga staten beviljas de förmåner vid sjukdom som föreskrivs i den tillämpliga lagstiftningen, såvida familjemedlemmarna inte har rätt till dessa förmåner enligt lagstiftningen i den stat där de är bosatta.

54 Dessutom avses genom artikel 19.2 i förordning nr 1408/71 bland annat att beviljandet av förmåner vid sjukdom inte görs beroende av att arbetstagarens familjemedlemmar är bosatta i den behöriga medlemsstaten, i syfte att arbetstagaren inom gemenskapen inte skall hindras från att utöva sin rätt till fri rörlighet.

55 Det skulle således strida mot artikel 19.2 i förordning nr 1408/71 att vägra en arbetstagares dotter en förmån som hon skulle ha rätt till om hon var bosatt i den behöriga medlemsstaten.

56 Den andra frågan skall därför besvaras på så sätt att en familjemedlem till en i delstaten Salzburg förvärvsarbetande arbetstagare, som bor med sin familj i Tyskland, kan, om övriga villkor för rätten till bidrag är uppfyllda av den behöriga institutionen på den ort där arbetstagaren är anställd, begära att ett sådant vårdbidrag som det som föreskrivs i SPGG utbetalas som en kontantförmån vid sjukdom enligt artikel 19 i förordning nr 1408/71, såvida familjemedlemmen inte har rätt till en liknande förmån enligt lagstiftningen i den stat där denne är bosatt.

57 Med hänsyn till de svar som lämnats avseende de två första frågorna är det inte nödvändigt att besvara de övriga frågorna.

Rättegångskostnader

58 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

1) **Ett sådant vårdbidrag som det som föreskrivs i Salzburger Pflegegeldgesetz utgör inte en särskild icke avgiftsfinansierad förmån i den mening som avses i artikel 4.2b i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, utan en förmån vid sjukdom i den mening som avses i artikel 4.1 a i samma förordning.**

2) **En familjemedlem till en i delstaten Salzburg förvärvsarbetande arbetstagare, som bor med sin familj i Tyskland, kan, om övriga villkor för rätten till bidrag är uppfyllda av den behöriga institutionen på den ort där arbetstagaren är anställd, begära att ett sådant vårdbidrag som det som föreskrivs i Salzburger Pflegegeldgesetz utbetalas som en kontantförmån vid sjukdom enligt artikel 19 i förordning nr 1408/71, såvida familjemedlemmen inte har rätt till en liknande förmån enligt lagstiftningen i den stat där denne är bosatt.**

Underskrifter